

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

5/2018

OBSAH***Rozhodnutia vo veciach trestných*****43. Dôkazné návrhy v odvolacom konaní.**

Ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo (v legislatívnom vyjadrení „rovnako“), ale „primerane“.

Ak v odvolacom konaní strana navrhla vykonať dôkaz a odvolací súd, konajúci na verejnom zasadnutí, jej nemieni vyhovieť, nie je potrebné, aby návrh formálne (s odrazom v zápisnici o verejnom zasadnutí) odmietol (na rozdiel od súdu prvého stupňa konajúceho na hlavnom pojednávaní*). Z hľadiska zachovania práv obhajoby [čomu zodpovedá aj dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal; k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením. 3

* R 7/2011, R 116/2014

44. Trvanie náhrady väzby.

Nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia (druhý diel štvrtej hlavy prvej časti Trestného poriadku) sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje, napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby (§ 72 Trestného poriadku), byť stíhaný na slobode (teda s využitím proporcionálne miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv).

Nahradenie väzby nie je väzbou, aj keď je podmienené existenciou dôvodu väzby, ktorej zabezpečovacia funkcia v konaní plní (zastupuje). Preto nie je ohraničené lehotami trvania väzby (§ 76 Trestného poriadku) a z lehoty nahradenej väzby (pre prípad porušenia určených podmienok náhrady väzby a pretrvávajúcej aktuálnosti dôvodu väzby) neodčerpáva žiadny časový úsek.6

45. Práva obhajoby pri oboznamovaní sa s výsledkom použitia informačno-technických prostriedkov.

Je v rozpore s ustanoveniami §§ 114 ods. 6 a 115 ods. 6 Tr. por. a zároveň porušením práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pokiaľ orgány činné v trestnom konaní alebo súd neumožnia obvinenému a jeho obhajcovi oboznámiť sa so všetkými vyhotovenými záznamami telekomunikačnej prevádzky a obrazovo-zvukovými záznamami, týkajúcimi sa konania, ktoré je obvinenému kladené za vinu. Nie je prípustné, aby dotknuté orgány selektívne samy vyhodnotili, čo je a čo nie je pre daný prípad relevantné z hľadiska uplatnenia práv obhajoby.

Je výlučným právom obvineného a jeho obhajcu, aby po poskytnutí záznamov na vhodných elektronických nosičoch orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu predložili doslovné prepisy tých záznamov telekomunikačnej prevádzky, ktoré požadujú vykonať ako dôkaz. 11

46. Upovedomenie obhajcu o úkone v prípade viacerých zvolených obhajcov.

„Doručením písomnosti“ v zmysle § 44 ods. 8 Trestného poriadku sa rozumie aj upovedomenie obhajcu o úkone iným spôsobom (napríklad „vhodným spôsobom“ v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku), nakoľko taký výklad zodpovedá účelu spoločnej obhajoby síce viacerými zvolenými obhajcami, ale toho istého obvineného v tej istej veci (§ 39 ods. 4 Trestného poriadku).

Ustanovenie § 44 ods. 8 Trestného poriadku má ako osobitné ustanovenie (*lex specialis*) prednosť pred všeobecným ustanovením § 44 ods. 7 veta prvá Trestného poriadku (*lex generalis*) o rovnakých právach a povinnostiach každého zo zvolených obhajcov obvineného v tej istej veci a vecne zodpovedá aj obsahu druhej vety naposledy označeného ustanovenia (pri procesných úkonoch postačuje účasť len jedného zo zvolených obhajcov). 15

47. Určovanie rozsahu činu pri trestných činoch podľa §§ 294 a 295 Trestného zákona.

Rozsah činu v zmysle § 294 ods. 4 písm. c), ods. 5 písm. b), resp. § 295 ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. b), ods. 5 písm. a) Trestného zákona sa, v súlade s legálnou definíciou, určuje podľa §§ 125 ods. 1, 126 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona.

Rozsah činu je v prípade uvedenom v predchádzajúcom odseku určený cenou veci uvedenej v § 294 ods. 1 až 3 alebo § 295 ods. 1 alebo 2 [v prípade ustanovenia § 295 ods. 2 písm. b) ide o chemickú alebo biologickú zbraň, nie o stavbu alebo prevádzku], s ktorou páchatel' nakladá spôsobom uvedeným vo vyššie označených ustanoveniach. Ide o obvyklú predajnú cenu v mieste (lokalite) a čase činu, a to primárne (vzhľadom na charakter trestnej činnosti) na nelegálnom trhu; ak taký trh alebo cenu nemožno zistiť, rozsah činu sa posúdi podľa obvyklej ceny pri legálnom predaji dotknutej veci.

Obvyklú predajnú cenu na nelegálnom trhu nemožno zisťovať cestou znaleckého posudku alebo odborného vyjadrenia alebo potvrdenia subjektov, ktoré sa zaoberajú legálnym predajom strelných a ďalších zbraní a streliva, ale v rozsahu odbornej a znaleckej činnosti len odborným vyjadrením štátnych orgánov, do ktorých pôsobnosti (obsahovo) patrí boj proti nelegálnym aktivitám vo vzťahu k výrobe, resp. predaju zbraní a ďalším naväzujúcim aktivitám (Policajný zbor Slovenskej republiky, Slovenská informačná služba, Vojenské spravodajstvo). Z takého dôkazného zisťovania však nie sú vylúčené ani iné vo veci vykonateľné dôkazy, najmä tie, ktoré dokumentujú nelegálnu cenu dojednávajú alebo zaplatenú vo veci, ktorá je predmetom konania. 18

43.

ROZHODNUTIE

Ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo (v legislatívnom vyjadrení „rovnako“), ale „primerane“.

Ak v odvolacom konaní strana navrhla vykonať dôkaz a odvolací súd, konajúci na verejnom zasadnutí, jej nemieni vyhovieť, nie je potrebné, aby návrh formálne (s odrazom v zápisnici o verejnom zasadnutí) odmietol (na rozdiel od súdu prvého stupňa konajúceho na hlavnom pojednávaní*). Z hľadiska zachovania práv obhajoby [čomu zodpovedá aj dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal; k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením.

* R 7/2011, R 116/2014

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. mája 2018, sp. zn. 1 TdoV 6/2017)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo 14. mája 2018, sp. zn. 1 TdoV 6/2017, podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol dovolanie obvineného Ing. C. H. proti rozsudku najvyššieho súdu z 19. januára 2016, sp. zn. 2 To 13/2014, v spojení s rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 31. júla 2014, sp. zn. PK-1T/23/2013.

Z o d ô v o d n e n i a :

Pokiaľ ide o ďalšiu uplatnenú dovoláciu námietku, tak táto spočívala v tom, že **podľa názoru obvineného odvolací súd porušil jeho právo na obhajobu tým, že bez akéhokoľvek odôvodnenia odmietol vykonať resp. prihliadať na ním v rámci odvolacieho konania (novo)predložené listinné dôkazy, ktoré by podstatným spôsobom prispeli k náležitému ozrejmieniu skutkového stavu** - presnejšie podľa tvrdenia obvineného tieto majú vylučovať spáchanie čiastkových útokov uvedených pod písm. aa/, ad/ a aj/ a zároveň vzbudzovať pochybnosť v tom smere, či sa skutočne dopustil aj ostatných čiastkových útokov.

V prvom rade treba uviesť, že vyššie uvedenú výhradu možno vnímať tak v skutkovej, ako aj v (procesno)právnej rovine, keď len druhá z uvedených rovín je pre dovolací súd relevantná. Ak ide potom o tú časť vyššie uvedenej argumentácie, v ktorej obvinený poukazuje na dôležitosť ním navrhovaných dôkazov z hľadiska náležitého zistenia skutkového stavu, tak táto je zjavne skutkovej povahy. Je vecou súdov nižšieho stupňa, ktoré dôkazy a v akej kvantite považujú za dostatočné na preukázanie skutkového stavu. V prípade samotného vysporiadania sa s návrhom obhajoby na doplnenie dokazovania (už tu je však nevyhnutné podotknúť, že dovolací súd nemôže prehodnocovať súdom nižšieho stupňa uvedené materiálne dôvody takéhoto postupu, a teda skúmať, či správne súd odmietol vykonať určitý dôkaz napr. z dôvodu jeho nadbytočnosti vzhľadom na už vykonané dôkazy, keďže toto je už opäť rovina skutková) zo strany odvolacieho súdu už ide o otázku právnou, kedy by zistené pochybenie mohlo potencionálne zakladať dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. (ak bolo porušené právo na obhajobu zásadným spôsobom).

K predmetnému najvyšší súd dodáva, že dovolateľ v podanom dovolaní naposledy zmieňovaný dovolací dôvod **formálne neoznačil** [uviedol len dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.]. Rozhodujúce sú však obvineným uvádzané vecné výhrady a nie ich (formálno)právna subsumpcia pod niektorý z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 Tr. por.

K samotnej dôvodnosti relevantnej časti rozoberanej námietky, potencionálne podradenej pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.:

Vo všeobecnosti možno uviesť, že je nepochybné, že súčasťou práva na obhajobu je i právo navrhovať dôkazy slúžiace na podporu obhajoby.

Dovolací súd však ustálil v rámci svojej judikatúry (R 7/2011, R 116/2014), že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím buď tomuto návrhu vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.). Nie je možné ale úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo.

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu nemožno totiž považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Ak ide o **odvolací súd**, pre tento rovnako platia vyššie uvedené závery, avšak s tou výnimkou, že **pokiaľ tento rozhoduje o podanom odvolaní na verejnom zasadnutí** (viď k tomu § 326 ods. 1 Tr. por. a tam uvedené prípady, kedy je možné rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí) **s tým, že jeho rozhodnutím sa vec právoplatne končí, nie je jeho povinnosťou (na rozdiel od súdu prvého stupňa) o dôkaznom návrhu uplatnenom (až) v odvolacom konaní osobitne (formálne) rozhodnúť - uznesením v prípade, že mu nemieni vyhovieť (nie je samozrejme ale chybou, ak o ňom naopak formálne rozhodne).**

Použitím výkladu § 295 ods. 2 veta prvá Tr. por. *a contrario* totiž platí, že v prípade, že sa na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní nevykonáva dokazovanie, ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa vôbec nepoužijú. Ak sa naopak odvolací súd rozhodne konanie doplniť nejakými dôkazmi (§ 326 ods. 5 Tr. por.), a teda na verejnom zasadnutí sa dokazovanie vykonávať bude, potom je v súlade s ustanovením § 295 ods. 2 Tr. por. potrebné použiť vyššie uvedené ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní iba primerane.

Čo je však v konečnom dôsledku pre dovolací súd z pohľadu skúmania dodržania práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.] v tom - ktorom prípade dôležité, je to zistenie, že sa odvolací súd obhajobou (novo)predloženým návrhom na doplnenie dokazovania zaoberal (ho zaregistroval), avšak sa mu rozhodol z určitých dôvodov nevyhovieť.

Konkrétne dôvody nevyhovenia návrhu na doplnenie dokazovania potom ale dovolací súd už v dovolacom konaní konanom na podklade dovolania obvineného nepreskúmava, keďže tomu bráni ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Čo sa týka otázky vysporiadania sa s návrhmi na doplnenie dokazovania, predloženými obvineným Ing. H. v rámci preskúmaného odvolacieho konania, tak k tomu dovolací súd uvádza, že z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, prečo sa odvolací súd rozhodol nepristúpiť k vykonaniu navrhovaných listinných dôkazov. V žiadnom prípade tu teda nemožno hovoriť o nejakom porušení práva na obhajobu, ani o odmietnutí návrhu obhajoby bez akéhokoľvek odôvodnenia - práve naopak, „odpoveď“ odvolacieho súdu je v danom smere pomerne podrobná a jasná.

Aj bez ohľadu na to, že dovolací súd nemôže v podstate prehodnocovať (preskúmavať) samotné vecné odôvodnenie nevyhovenia návrhu na doplnenie dokazovania, je žiaduce s ohľadom na argumentáciu dovolateľa na danom mieste tiež presnejšie poukázať na to, že odvolací súd v rámci svojho rozhodnutia najskôr vo všeobecnosti zdôraznil, že súd prvého stupňa dospel k skutkovo správnym záverom (priliehajúcim vykonanému dokazovaniu), že prokurátor uniesol dôkazné bremeno v rozsahu obžaloby a nebol teda dôvod na vyhovenie ďalším dôkazným návrhom obhajoby, a to i so súčasným odkazom na súvisiace závery - ohľadne rozsahu a ďalšieho nerozširovania dokazovania - uvedené v prvostupňovom rozsudku. Inak, zjednodušene povedané, vykonanie ďalšieho dokazovania v štádiu odvolacieho konania považoval súd za nadbytočné vzhľadom k tomu, že spáchanie skutku (ustálené v skutkovej vete) obvineným považoval za nepochybne preukázané už na základe pred súdom prvého stupňa vykonaného dokazovania.

Následne na strane 16 a nasl. odôvodnenia rozhodnutia sa potom odvolací súd dokonca konkrétne vyjadruje k jednotlivým predloženým dôkazom, pričom z tam uvedených záverov je zrejmé, že navrhované dôkazy nepovažoval za potrebné v súdnom konaní vykonať buď z dôvodu už ich prechádzajúceho vykonania

(nešlo teda o nové dôkazy, ale o návrh na zopakovanie niektorých dôkazov, vykonaných predtým na hlavnom pojednávaní), alebo z dôvodu, že príslušné skutočnosti už boli dostatočne preukázané inými dôkazmi, resp. niektoré navrhované dôkazy považoval za dôkazne bezvýznamné s odkazom na to, že sa týkajú okolností nepodstatnej pre rozhodnutie.

V súvislosti s vyššie rozoberaným možno napokon poukázať i na strane 17 napadnutého rozhodnutia vyslovený právny názor, že v prípade, ak odvolací súd dospje k záveru, že nie je potrebné vykonať obvineným navrhované dôkazy, tak potom v odvolacom konaní už nedochádza k formálnemu odmietaniu dôkazných návrhov (na rozdiel od hlavného pojednávania), ale nahrádza ho odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. S daným názorom sa stotožňuje, ako je to zrejme už zo skôr uvedeného, i súd dovolací, ktorý sa predmetnou otázkou podrobnejšie zaoberal z hľadiska možného naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., hoc aj treba poznamenať, že v posudzovanej veci dovolacia námietka neznela tak (ako to býva zvyčajne v iných dovolaniach), že malo byť právo na obhajobu porušené v dôsledku toho, že odvolací súd na verejnom zasadnutí v rozpore so zákonom o (novo)navrhovaných dôkazoch formálne nerozhodol.

Dovolací súd úplne na záver k predmetnej otázke uvádza nasledovné: **Či už v konkrétnom prípade súd v rámci odvolacieho konania na verejnom zasadnutí - pred vydaním rozhodnutia, ktorým sa vec právoplatne skončí - návrh obhajoby na doplnenie dokazovania formálne odmietne (nie je však jeho zákonnou povinnosťou, ako je uvedené skôr) alebo je z odôvodnenia jeho rozhodnutia zrejme, že nepovažoval za potrebné mu vyhovieť (z dôvodov v rámci dovolacieho konania konaného na podklade dovolania obvineného nepreskúmateľných), nie je možné sa následne zo strany obvineného účinne domáhať vyslovenia porušenia práva na obhajobu zásadným spôsobom, a teda naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. s poukazom na samotné nevyhovenie návrhu na doplnenie dokazovania zo strany odvolacieho súdu, keďže by to odporovalo zásade viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.**

44.

ROZHODNUTIE

Nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia (druhý diel štvrtej hlavy prvej časti Trestného poriadku) sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje, napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby (§ 72 Trestného poriadku), byť stíhaný na slobode (teda s využitím proporcionálne miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv).

Nahradenie väzby nie je väzbou, aj keď je podmienené existenciou dôvodu väzby, ktorej zabezpečovacia funkcia v konaní plní (zastupuje). Preto nie je ohraničené lehotami trvania väzby (§ 76 Trestného poriadku) a z lehoty nahradenej väzby (pre prípad porušenia určených podmienok náhrady väzby a pretrvávajúcej aktuálnosti dôvodu väzby) neodčerpáva žiadny časový úsek.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. septembra 2017, sp. zn. 2 Tost 28/2017)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 12. septembra 2017, sp. zn. 2 Tost 28/2017, o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, obžalovaného Q. F. a obžalovaného P. L. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. augusta 2017, sp. zn. 5T/1/2017, rozhodol tak, že:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a), ods. 2 Tr. por. na podklade sťažnosti prokurátora čiastočne zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici - vo výroku v bode 2/ týkajúcom sa obžalovaného P. L.

II. Podľa § 79 ods. 2 Tr. por. a § 80 ods. 1 Tr. por. obžalovaného P. L., nar. XX. U. XXXX v E., trvale bytom P. XX, C., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica prepustil z väzby na slobodu.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. pri existencii dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por. väzbu obžalovaného P. L. nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka - Krajského súdu v Bratislave s miestom výkonu Okresný súd Bratislava IV.

Podľa § 80 ods. 2 Tr. por. uložil obžalovanému P. L. povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Podľa § 82 ods. 4 Tr. por. nariadil kontrolu obžalovaného P. L. technickým prostriedkom - zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby podľa § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami.

Podľa § 82 ods. 1 Tr. por. uložil obžalovanému P. L. nasledovné primerané povinnosti a obmedzenia:

- okamžite po oznámení rozhodnutia o prepustení z výkonu väzby podrobiť sa a strpieť inštaláciu technického prostriedku - zariadenia na určenie polohy kontrolovanej osoby v priestoroch Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica, ktorú vykoná určený probačný a mediačný úradník;
- pravidelne sa dostavovať k probačnému a mediačnému úradníkovi Okresného súdu Bratislava IV, v obvode ktorého má obžalovaný trvalý pobyt, a to podľa určenia probačného a mediačného úradníka, prvýkrát v lehote troch pracovných dní od momentu jeho prepustenia z výkonu väzby, v úradných hodinách súdu;
- zákaz vycestovať do zahraničia.

III. Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť obžalovaného Q. F. a obžalovaného P. L. zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Banskej Bystrici s právomocou Špecializovaného trestného súdu (§ 91 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v aktuálnom znení - ďalej len „krajský súd“) uznesením zo 17. augusta 2017, č. k. 5T/1/2017 – 14887, rozhodol podľa § 238 ods. 3 Tr. por. v spojení s § 72 ods. 1 písm. e) Tr. por. tak, že:

1/ obžalovaného Q. F. ponechal naďalej vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por. a súčasne podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. nenariadil nad obvineným dohľad probačným a mediačným úradníkom;

2/ pri existencii dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por. podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. nahradil väzbu obžalovaného P. L. dohľadom probačného a mediačného úradníka Krajského súdu v Bratislave s miestom výkonu Okresný súd Bratislava IV a obžalovaného P. L. prepustil z väzby na slobodu. Súčasne mu uložil podľa § 80 ods. 2 Tr. por. povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu a podľa § 82 ods. 4 Tr. por. nariadil kontrolu technickým prostriedkom - zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby podľa § 3 ods. 1 písm. a), písm. c) a § 6 ods. 1, ods. 2 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami. Podľa § 82 ods. 1 Tr. por. uložil obžalovanému L. povinnosť okamžite po prepustení dostaviť sa na Okresný súd Banská Bystrica za účelom inštalácie technického prostriedku - zariadenia na kontrolovanie pohybu kontrolovanej osoby a osobného identifikačného zariadenia, pravidelne sa dostavovať k probačnému a mediačnému úradníkovi a zákaz vycestovať do zahraničia.

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd tým, že u obžalovaného Q. F. (...).

Pokiaľ ide o väzobné stíhanie obžalovaného P. L., aj v tomto prípade krajský súd je názoru, že u obžalovaného naďalej trvajú dôvody väzby tak, ako ich ustálil ešte Špecializovaný trestný súd v septembri 2012, teda v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por. Avšak vzhľadom k tomu, že obžalovaný P. L. tak, ako to správne konštatovala aj jeho obhajkyňa, je už takmer 5 rokov vo väzbe a aj podľa hodnotenia riaditeľa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica vo väzbe pristupuje k svojim povinnostiam na požadovanej úrovni, priestupkov voči ústavnému poriadku a dennému poriadku sa nedopúšťa a vo svojich veciach má príkladný poriadok, pričom aj počas komunikácie s personálom dodržiava zásady slušného správania, je možné konštatovať, že u tohto obžalovaného možno väzbu nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka s nariadením kontroly obžalovaného technickým prostriedkom - zariadením na kontrolu pohybu kontrolovanej osoby a osobného identifikačného zariadenia pri súčasnom uložení mu obmedzení, a to pravidelne sa dostavovať k probačnému a mediačnému úradníkovi a so zákazom vycestovať do zahraničia. Krajský súd je názoru, že takéto obmedzenia resp. povinnosti môžu nahradiť u obžalovaného L. väzbu, naviac, keď sa bude musieť pravidelne hlásiť u probačného a mediačného úradníka.

Proti tomuto uzneseniu, bezprostredne po jeho vyhlásení, podal sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, a to voči výroku, týkajúceho sa obžalovaného L., ako aj obaja obžalovaní.

Prokurátor odôvodnil sťažnosť písomným podaním doručeným krajskému súdu 25. augusta 2017 a poukázal na to, že rozhodnutie krajského súdu považuje za správne vo vzťahu ku skonštatovaniu dôvodnosti trvania väzby obžalovaného L., nepovažuje ho však za správne vo vzťahu k následnému rozhodovaniu, ktorým bola jeho väzba nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka. Ďalej argumentoval tým, že obžalovanému L. sa kladie za vinu, že bol členom zločineckej skupiny tzv. K. a dva trestné činy vraždy, pričom už v prípravnom konaní vyplývalo z dôkazov, že členovia uvedenej zločineckej skupiny, medzi nimi aj obžalovaný L., konali veľmi koordinovane a cieľavedome, s vysokou dávkou brutality, a to pri žalovaných skutkoch proti členom konkurenčnej organizovanej skupiny tzv. M. Obžalovaný L. je vo väzbe od 25. septembra 2012 nepretržite, pričom o predĺžovaní jeho väzby bolo rozhodované už niekoľkokrát v minulosti a vždy sa posudzovala aj možnosť nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Ani rozhodnutím najvyššieho súdu ohľadne odňatia a prikázania veci nedošlo k žiadnej zmene dôkaznej situácie. Len skutočnosť, že obžalovanému L. končí 5 - ročná lehota väzby k 25. septembra 2017 sama osebe nemôže byť dôvodom na nahradenie jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Zdôraznil, že obžalovanému L. sa kladie za vinu, že bol členom zločineckej skupiny tzv. K. a dva trestné činy vraždy, ktoré by boli v prípade Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2006 obzvlášť závažným zločinom a pre nahradenie väzby podľa § 80 ods. 2 Tr. por. je možné nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. V uvedenom prípade nie sú žiadne výnimočné okolnosti prípadu, práve s poukazom na závažnosť prejednávanej veci, spôsob páchania trestnej činnosti, ako aj s poukazom na osobu obžalovaného.

Navrhol, aby najvyšší súd zrušil napadnuté uznesenie vo vzťahu k P. L. a sám rozhodol o tom, že obžalovaný L. sa naďalej ponecháva vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por.

Obžalovaný P. L. sťažnosť odôvodnil prostredníctvom svojej obhajkyne tým, že je vo väzbe do 25. septembra 2017, celých 5 rokov sa minimálne osobne kontaktoval s rodinou, až to dospelo do štádia, že celú starostlivosť o rodinu zabezpečuje jeho manželka, s ktorou je aktuálne v rozvodovom konaní. Nemá iné bydlisko ako to, ktoré uviedol pri výsluchu, kde sa aj mieni vrátiť, preto povinnosť strpieť kontrolu technickými prostriedkami by vlastne zaťažovalo nie jeho, ale jeho rodinu. Ostatné povinnosti a obmedzenia sú splniteľné a samotný obžalovaný nemá záujem nedodržať tieto a je rozhodnutý sa im bezvýhradne podrobiť, pričom však všetky obmedzenia, vrátane technickej kontroly majú právnu účinnosť len do 25. septembra 2017, kedy uplynie absolútna lehota väzby v zmysle Trestného poriadku.

Navrhol preto, aby ho najvyšší súd prepustil z väzby na slobodu bez toho, aby mu bolo dané obmedzenie podľa § 82 ods. 4 Tr. por.

Najvyšší súd na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia, ako aj správnosť konania, ktoré mu predchádzalo, pričom zistil, že sťažnosť prokurátora je čiastočne dôvodná, aj keď z iných dôvodov, ako uvádza prokurátor a sťažnosti obžalovaného Q. F. a obžalovaného P. L. dôvodné nie sú.

Pokiaľ ide o **obžalovaného P. L.**, najvyšší súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že sú dané dôvody väzby, ako aj so záverom, že väzbu je možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka. Nestotožnil sa však s uloženou povinnosťou obžalovanému - a to dostaviť sa po prepustení na Okresný súd Banská Bystrica za probačným a mediačným úradníkom za účelom inštalácie technického prostriedku na kontrolovanie pohybu osoby a keďže bola podaná sťažnosť prokurátora, aj keď táto skutočnosť nebola priamo vytýkaná, zrušil napadnuté uznesenie vo vzťahu k obžalovanému L. a sám rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovvej časti tohto uznesenia.

O väzbe obžalovaného L. bolo priebežne rozhodované tak, ako to vyplýva z vyššie uvedeného prehľadu, pričom dôvody väzby sa nezmenili a naďalej možno konštatovať, že je obava, že by obžalovaný P. L. mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, či hroziacemu vysokému trestu, a to vzhľadom na charakter trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu, naviac, keď sa skrýval mimo svojho bydliska. Okrem toho je tiež obava, že v prípade prepustenia bude ovplyvňovať svedkov, či pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Sú dané dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. por., pričom tieto sú podrobne odôvodnené v predošlých rozhodnutiach konajúcich súdov.

Na tomto mieste je potrebné uviesť, že pri rešpektovaní práv obžalovaného, ako aj pri rešpektovaní skutkových okolností i s ohľadom na právnu kvalifikáciu skutkov, ktoré sa obžalovanému kladú za vinu, súd dospel v konečnom dôsledku k záveru, že náhradou väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka v spojení s primeranými obmedzeniami a povinnosťami, za súčasného nariadenia kontroly obžalovaného L. technickým prostriedkom - zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby - sa dosiahne rovnaký účel, aký bol sledovaný „držaním“ obžalovaného P. L. vo väzbe.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Podľa § 80 ods. 2 veta tretia Tr. por. ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a) až c) alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 3 alebo podľa § 81 ods. 4, možno záruku alebo sľub prijať alebo **uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.**

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že procesné prostriedky, ktorými možno nahradiť väzbu, možno v prípade stíhania páchatel'a obzvlášť závažného zločinu použiť len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. V predloženej veci obžaloba kladie obžalovanému P. L. za vinu trestnú činnosť v skutkoch č. 1, 2, 5, 7, a teda, že bol členom zločineckej skupiny tzv. K., ako aj trestné činy vraždy, ktoré by boli v prípade

právnej kvalifikácie podľa Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2006 obzvlášť závažným zločinom.

Podmienené použitie miernejších prostriedkov nahradenia väzby výnimočnými okolnosťami prípadu v zmysle Trestného poriadku upresňuje čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na účely postupu vnútroštátnych orgánov pri rozhodovaní o väzbe tak, že zohľadňujú nielen závažnosť skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie (obzvlášť závažný zločin), ale aj celkové správanie a pomery obžalovaného. Pokiaľ ide o osobu obžalovaného P. L., z obsahu predloženého spisu je zistiteľné, že v odpise registra trestov má jeden záznam zo 6. mája 2002, kedy bol Okresným súdom Rimavská Sobota odsúdený pre trestný čin podľa § 202 ods. 1, § 221 ods. 1 Tr. zák. a bol mu uložený peňažný trest vo výške 6.000,- Sk, ktorý zaplatil 27. augusta 2002, pričom sa na neho hľadá, akoby nebol odsúdený. Pri celkovom posúdení všetkých okolností prípadu nie je možné neprihliadať na celkovú dĺžku trvania väzby obžalovaného P. L., ktorý je v danej veci vo väzbe viac ako 4 roky a 11 mesiacov, pričom je potrebné dbať aj na zásadu primeranosti väzby. Nemožno opomenúť ani aktuálne štádium trestného konania, keď krajský súd, ktorému bola vec prikázaná, má vykonať dokazovanie od začiatku, pričom k tomu, aby nebolo zmarené trestné konanie, je potrebné, aby bol obžalovaný k dispozícii súdu. Tieto skutočnosti vo svojom kontexte môžu znamenať výnimočnosť okolností prípadu u obžalovaného L. so záverom, že je u neho možné účel väzby dosiahnuť aj jej náhradou inštitútom dohľadu probačného a mediačného úradníka.

Je potrebné zdôrazniť, že nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka je osobitným druhom preventívneho (zabezpečovacieho) opatrenia, nejde o pravú „záruku“, keďže obvinený tu nie je motivovaný k sebaobmedzovaniu hrozbou dodatočnej materiálnej či nemateriálnej ujmy seba samého alebo iných osôb. Podstatou dohľadu probačného a mediačného úradníka (v spojení s primeranými povinnosťami a obmedzeniami v zmysle § 82 Tr. por.) je v podstate to isté, čo je účelom väzby, len miernejším spôsobom - uloženie určitých obmedzení práv obvineného a zabezpečenie dohľadu nad ich dodržiavaním zo strany štátu. Pre posilnenie účelu tohto procesného prostriedku vrátane uloženia primeraných obmedzení a povinností súd využil aj možnosť „terciárnej prevencie“ nariadiť kontrolu obžalovaného technickým prostriedkom - zariadením na určenie polohy kontrolovaného - v danom prípade obžalovaného.

Obžalovaný vo svojej sťažnosti namietal práve použitie tohto inštitútu, pričom v sťažnosti uviedol výslovne: „Ostatné povinnosti a obmedzenia sú splniteľné a samotný obžalovaný nemá záujem nedodržať tieto a je rozhodnutý sa im bezvýhradne podrobiť.“ Najvyšší súd však vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti a okolnosti prípadu považoval práve využitie tohto inštitútu za správne a najmä účelné. Naviac, aj napriek argumentom uvádzaným obžalovaným L., zo správy vo veci činného probačného a mediačného úradníka, ktorý priamo komunikoval s manželkou obžalovaného, vyplýva, že táto vyjadrila svoj súhlas s tým, aby sa obžalovaný zdržiaval na adrese P. XX, C. a tiež predložila všetky potrebné doklady o pravidelných platbách za elektrickú energiu, a tiež originál zmluvy uzatvorenej s dodávateľom T. G.

Na základe výsledkov predbežného šetrenia správne krajský súd konštatoval, že v posudzovanom prípade boli na nariadenie kontroly zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby splnené všetky predpoklady vyžadované príslušnými právnymi predpismi. Vo vzťahu k takto nariadenej kontrole boli obžalovanému uložené primerané obmedzenia, a to zákaz vycestovať do zahraničia, ako aj povinnosti, a to pravidelne sa dostavovať k probačnému a mediačnému úradníkovi a prvotne - okamžite po oznámení rozhodnutia o prepustení z výkonu väzby sa podrobiť a strpieť inštaláciu technického prostriedku - zariadenia na určenie polohy kontrolovanej osoby priamo v priestoroch väznice. Práve táto povinnosť bola krajským súdom určená tak, aby sa obžalovaný dostavil za účelom inštalácie zariadenia na Okresný súd Banská Bystrica, pričom najvyšší súd považoval za vhodné, práve z dôvodu potreby monitorovať pohyb obžalovaného, aby tento bol zaznamenaný od momentu, ako obžalovaný opustí brány väznice.

Podstatu sťažnostných námietok obžalovaného P. L. tvorí skutočnosť, že po uplynutí maximálnej lehoty trvania väzby v zmysle Trestného poriadku (ktorá by uplynula 25. septembra 2017 u obžalovaného L.) nie je možné realizovať inštitúty náhrady väzby, a teda primerané obmedzenia a povinnosti, ktoré sú viazané na nahradenie väzby, môžu pretrvávajúť iba v rámci lehoty trvania väzby. Tu najvyšší súd poukazuje aj na rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie II. ÚS 184/2010), z ktorej vyplýva, že predpokladom trvania primeraných obmedzení alebo povinností je **existencia** trvania niektorého z dôvodov väzby, čomu nasvedčuje aj znenie § 80 ods. 1 Tr. por. „ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 ... môže súd ... ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu ...“. Avšak záver, že primerané obmedzenia a povinnosti môžu pretrvávajúť iba v rámci zákonnej lehoty trvania väzby, z ustanovení Trestného poriadku nevyplýva.

V Trestnom poriadku resp. v žiadnom z jeho ustanovení týkajúcich sa tejto problematiky zákonodarca trvanie nahradenia väzby, a teda ani primeraných povinností alebo obmedzení, neohraničil spôsobom, na ktorý poukazuje obžalovaný v sťažnosti, ako aj prokurátor a nie je možné ohraničiť ho ani použitím ustanovení upravujúcich trvanie väzby. Momentom, ktorého dôsledkom musí byť ukončenie uložených povinností a obmedzení, je skončenie nahradenia väzby - v danom prípade dohľadom probačného a mediačného úradníka - **v dôsledku zániku väzobného dôvodu.**

Použitie ustanovení o trvaní väzby vo vzťahu k dĺžke trvania nahradenia väzby, a tým aj primeraných povinností a obmedzení, neumožňuje ani tá skutočnosť, že pri nahradení väzby dochádza k ponechaniu obvineného na slobode alebo jeho prepustení z väzby na slobodu, pritom „väzobné lehoty“ plynú iba pri ich reálnom výkone. Tomu nasvedčuje aj možnosť vzatia obvineného do väzby v prípade, že v priebehu nahradenia väzby dôjde k okolnostiam uvedeným v § 80 ods. 3 Tr. por., pričom lehota, počas ktorej bola väzba nahradená, sa nezapočítava do ďalšieho trvania lehoty väzby.

Na základe vyššie uvedených skutočností najvyšší súd na podklade sťažnosti prokurátora zrušil napadnuté uznesenie v časti týkajúcej sa obžalovaného P. L., sám rozhodol o jeho prepustení na slobodu a nahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka s nariadením kontroly obžalovaného, a uložil mu povinnosti a obmedzenia tak, ako vyplývajú z výrokovej časti uznesenia. V konečnom dôsledku sťažnosti obžalovaných Q. F. a P. L. zamietol ako nedôvodné.

45.

ROZHODNUTIE

Je v rozpore s ustanoveniami §§ 114 ods. 6 a 115 ods. 6 Tr. por. a zároveň porušením práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pokiaľ orgány činné v trestnom konaní alebo súd neumožnia obvinenému a jeho obhajcovi oboznámiť sa so všetkými vyhotovenými záznamami telekomunikačnej prevádzky a obrazovo-zvukovými záznamami, týkajúcimi sa konania, ktoré je obvinenému kladené za vinu. Nie je prípustné, aby dotknuté orgány selektívne samy vyhodnotili, čo je a čo nie je pre daný prípad relevantné z hľadiska uplatnenia práv obhajoby.

Je výlučným právom obvineného a jeho obhajcu, aby po poskytnutí záznamov na vhodných elektronických nosičoch orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu predložili doslovné prepisy tých záznamov telekomunikačnej prevádzky, ktoré požadujú vykonať ako dôkaz.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. apríla 2018, sp. zn. 5 To 6/2017)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo 16. apríla 2018, sp. zn. 5 To 6/2017, odvolania obžalovaných Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc. proti rozsudku samosudcu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 26. júna 2017, sp. zn. PK-2T/28/2016, podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom samosudcu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 26. júna 2017, sp. zn. PK-2T/28/2016, boli obžalovaní **Ing. W. N., PhD.** a **prof. Ing. O. N., CSc.** uznaní za vinných z prečinu nepriamej korupcie spolupáchateľstvom podľa § 20, § 336 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v období od 17. mája 2016 do 23. mája 2016 v Nitre, X č. X v priestoroch budovy M. B. U. v Nitre (ďalej len „M. Nitra“), ďalej na parkovisku pri J. I. v Nitre, v obci Nitrianske Hrnčiarovce a na ďalších doposiaľ nezistených miestach, po predchádzajúcej vzájomnej dohode medzi Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc. si títo vyžiadali a prijali cez sprostredkovateľa Ing. W. O., PhD., nar. XX. W. XXXX, finančnú hotovosť vo výške 500 eur od R. M., nar. XX. V. XXXX, študenta M. Nitra, za to, že prof. Ing. O. N., CSc. svojím vplyvom bude pôsobiť na doc. Ing. V. Q., CSc. pôsobiaceho ako vedúci N. K. a W. K. E. M. Nitra a zabezpečí mu úspešné absolvovanie skúšky z predmetu B. I, následne po vykonaní a zapísaní skúšok do výkazu o štúdiu z predmetov B. I a B. II Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc. cez sprostredkovateľa Ing. W. O., PhD. opätovne vyžiadali a prijali od R. M. hotovosť vo výške 200 eur ako doplatok za úspešné absolvovanie skúšky aj z predmetu B. II.

Samosudca Špecializovaného trestného súdu ich za to odsúdil podľa § 336 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. z dôvodov § 36 písm. j) Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, ktorého výkon obžalovaným podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienčne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 12 (dvanásť) mesiacov. Zároveň obidvom obžalovaným podľa § 50 ods. 2 a § 51 ods. 4 písm. g) Tr. zák. uložil aj povinnosť smerujúcu k tomu, aby viedli riadny život, a to, aby sa podrobili v skúšobnej dobe v súčinnosti s probačným a mediácnym úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Napokon im podľa § 56 ods. 1 s prihliadnutím na § 57 ods. 1 Tr. zák. uložil peňažný trest vo výmere 500 eur (päťsto) s tým, že podľa § 57 ods. 2 Tr. zák. zaplatená suma peňažného trestu pripadá štátu a pre prípad, že by tento trest mohol byť úmyselne zmarený, im podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. uložil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolania obžalovaní Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc., ktoré písomne odôvodnili prostredníctvom svojej splnomocnenej obhajkyne JUDr. Jany Kochanskej.

Obhajca Mgr. Marek Para následne **28. februára 2017** písomne požiadal o opravu zápisnice z hlavného pojednávania podľa § 60 ods. 1 Tr. por. a s odvolaním sa na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej

len „ESLP“) zo 4. apríla 2017, č. 2742/12, vo veci *Matanovič v. Chorvátsko* podal návrh na doplnenie dokazovania, ktorým žiadal zabezpečiť a vykonať všetky zvukové záznamy telekomunikačnej prevádzky, ako aj všetky obrazovo-zvukové záznamy obstarané na základe príkazov príslušných sudcov, ktoré prokurátorom neboli zaradené do spisu, nakoľko obžalovaní nemali žiadnu možnosť posúdiť ich účelnosť, keďže z ich obsahu by mohli vyplývať podstatné skutočnosti týkajúce sa otázky viny, či trestu.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Najvyšší súd postupom uvedeným v citovanom ustanovení zistil, že odvolanie proti rozsudku samosudcu Špecializovaného trestného súdu podali procesné strany na to oprávnené, proti výrokom, proti ktorým odvolania podať mohli a urobili tak v lehote ustanovenej v zákone, pričom odvolania obžalovaných Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc. nie sú dôvodné.

Napriek existencii právne relevantnej argumentácie samosudcu Špecializovaného trestného súdu najvyšší súd zaujal k vyššie uvedeným odvolacím námietkam obžalovaných Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc. tieto právne závery:

Pokiaľ išlo o návrh na doplnenie dokazovania zabezpečením a vykonaním všetkých zvukových záznamov telekomunikačnej prevádzky, ako aj všetkých obrazovo-zvukových záznamov obstaraných na základe príkazov príslušného sudcu pre prípravné konanie, dospel odvolací senát 5T k týmto právnym záverom:

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, **aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie.** Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. **Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.**

Podľa § 115 ods. 6 Tr. por. ak sa má záznam telekomunikačnej prevádzky použiť ako dôkaz, treba k nemu pripojiť, ak to vyhotovený záznam umožňuje, doslovný prepis záznamu, ktorý vyhotoví príslušník Policajného zboru vykonávajúci odpočúvanie, v rozsahu zistených skutočností významných pre trestné konanie, s uvedením údajov o mieste, čase, orgáne, ktorý záznam vyhotovil, a zákonnosti vykonávania odpočúvania. **Záznam telekomunikačnej prevádzky sa na vhodných elektronických nosičoch uchováva v celosti v spise, ktorých kópie si môže vyžiadať prokurátor a obvinený alebo obhajca. Po ukončení odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky si obvinený alebo obhajca môžu na svoje náklady vyhotoviť prepis záznamu telekomunikačnej prevádzky v rozsahu, v akom to uznajú za vhodné.** Povinnosti uvedené v prvej vete sa na nich vzťahujú primerane.

ESLP v rozsudku zo 4. apríla 2017, č. 2742/12 - *Matanovič proti Chorvátsku* v otázke povinnosti zoznámiť obhajobu so všetkými zabezpečenými odposluchmi konštatoval nasledovné:

- ESLP v posudzovanom prípade zabezpečené záznamy rozdelil do troch kategórií:
a/ záznamy, ktoré boli použité ako dôkaz proti sťažovateľovi;
b/ záznamy, ktoré neboli použité ako dôkaz proti sťažovateľovi a ktoré síce boli súčasťou spisu, ale obhajobe k nim nebol umožnený prístup;
c/ záznamy, ktoré boli v danom prípade zabezpečené, ale neboli zaradené do spisu, lebo sa týkali osôb, ktoré neboli obvinené;

- ESLP k bodu a/ poznamenal, že je v zásade na vnútroštátnych orgánoch, či obhajobe umožnia prístup priamo k zabezpečeným nahrávkam. Porušenie práva na spravodlivý proces by v zásade hrozilo iba v prípade, že

by sa obhajoba nemohla dostať ani k vlastným nahrávkam, na ktorých základe bol obvinený odsúdený, ani k ich prepisom;

- EŠLP k bodu b/ naznačil, že otázka prístupu k týmto záznamom by bola relevantná iba v rozsahu, v akom by sa tieto záznamy mohli týkať obvineného, konkrétne pokiaľ by mohli obsahovať informácie, ktoré by mohli viesť k oslobodeniu obvineného, ktoré by mali vplyv na výšku uloženého trestu, alebo ktoré by sa týkali prípustnosti, spoľahlivosti a úplnosti dôkazov použitých proti obvinenému. Je pritom v zásade na obvinenom, aby uviedol konkrétne dôvody, pre ktoré by mu mal byť prístup k týmto materiálom umožnený, a na vnútroštátnych orgánoch, aby takéto dôvody posúdili;

- EŠLP k bodu c/ pripustil, že sa tu dostávajú skutočne do hry dva navzájom si konkurujúce záujmy, vnútroštátny súd však nevykonal žiadne porovnanie, či v tomto konkrétnom prípade právo dotknutých osôb na ochranu súkromia preváži nad právom sťažovateľa na spravodlivý proces. Najvyšší súd naviac námietku sťažovateľa v danom ohľade odmietol iba konštatovaním, že sťažovateľ právo na prístup k týmto dôkazom nemá a že je v plnej kompetencii prokurátora, aby sám vykonal výber, ktoré zo zabezpečených záznamov predloží súdu ako dôkaz;

- tento prístup najvyššieho súdu je však v rozpore s judikatúrou EŠLP, podľa ktorej v právnych poriadkoch, v ktorých vyšetrojúce orgány sú povinné brať do úvahy skutočnosti svedčiace ako v neprospech, tak aj v prospech obvineného, nemôže byť v súlade s požiadavkou čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) systém, keď vyšetrojúce orgány samy vyhodnocujú, čo je a čo nie je pre daný prípad relevantné, bez toho, aby tam boli akékoľvek záruky na právo obhajoby.

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu vydal 20. apríla 2016, č. k. BB-ŠTS-V-300-2/16-Ntt-225, podľa § 114 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por. príkaz na vyhotovovanie obrazových, zvukových, alebo obrazovo-zvukových záznamov zo stretnutí prof. Ing. V. L., PhD. s Ing. W. O., PhD. a doc. Ing. W. N., PhD. v priestoroch budovy G. J. M. B. U. v Nitre na čas od 20. apríla 2016 do 30. júna 2016. Príkazom z 20. mája 2016, č. k. BB-ŠTS-V-413-2/16-Ntt-318, rozšíril tento procesný úkon aj na osobu Mgr. G. K. Rovnako tak príkazom z 20. apríla 2016, č. k. BB-ŠTS-V-299-2/16-Ntt-224, podľa § 115 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por. nariadil odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky mobilnej účastníckej stanice XXX XXX XXX XXX, ktorej majiteľom bol W. O., bytom G. I. XXX a záujmovou osobou bol Ing. W. O., PhD., nar. XX. W. XXXX, a to na dobu od 20. apríla 2016 do 30. júna 2016.

Vyšetrovateľ v rámci prípravného konania 8. júla 2016 zabezpečil do spisu CD obsahujúce zvukové záznamy telekomunikačnej prevádzky, ich prepisy a SMS správy v počte 152, počnúc prvým z 25. apríla 2016 a končiac posledným zo 14. júna 2016. Rovnako tak do spisu zabezpečil DVD nosič obsahujúci obrazovo-zvukové záznamy a ich prepisy v počte 8, počnúc prvým z 9. mája 2016 a končiac posledným z 13. júna 2016. Obžalovaní Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc. sa s týmito dôkazmi za účasti ich obhajkyne JUDr. Ivany Kochanskej oboznámili v rámci preštudovania vyšetrovacieho spisu v termíne 14. a 15. novembra 2016, pričom v tomto smere **nevzniesli žiadne námietky a nenavrhlí žiadne doplnenie dokazovania.**

Na hlavnom pojednávaní konanom 11. mája 2017 samosudca Špecializovaného trestného súdu vykonal dokazovanie záznamami telekomunikačnej prevádzky na technickom zariadení a ich prepismi v počte 6, prepismi SMS správ v počte 22 a obrazovo-zvukových záznamov v počte 2. Obžalovaní Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc. za prítomnosti svojej obhajkyne JUDr. Ivany Kochanskej sa k predmetným dôkazom osobne vyjadrili, pričom **opätovne nevzniesli žiadne námietky a v tomto smere nenavrhlí ani žiadne doplnenie dokazovania.**

Napriek tomu predseda odvolacieho senátu 5T na verejnom zasadnutí konanom 1. marca 2018 uložil prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky povinnosť cestou Odboru zvláštnych policajných činností Západ bez zbytočného odkladu zabezpečiť aj tie zvukové záznamy telekomunikačnej prevádzky a obrazovo-zvukové záznamy obstarané na základe príkazov príslušného sudcu pre prípravné konanie, ktoré vyšetrovateľom a prokurátorom neboli zaradené do spisu, a to jednak pre potreby rozhodnutia odvolacieho senátu a jednak pre uplatnenie práva na obhajobu obžalovaných Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc. prostredníctvom ich obhajcu Mgr. Mareka Paru.

Je porušením práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ orgány činné v trestnom konaní s poukazom na § 115 ods. 6 Tr. por. neumožnia obvinenému a jeho obhajcovi oboznámiť

sa so všetkými relevantnými záznamami telekomunikačnej prevádzky a obrazovo-zvukovými záznamami v rozsahu potrebnom na uplatnenie ich obhajoby.

Rovnako je porušením práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ orgány činné v trestnom konaní s poukazom na § 10 ods. 2 Tr. por. selektívne samy vyhodnocujú, čo je a čo nie je pre daný prípad relevantné, bez toho, aby v tomto procese opätovne boli prítomné akékoľvek záruky na právo obhajoby.

Vzhľadom na kontradiktórnosť trestného konania a povinnosť orgánov činných v trestnom konaní, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, bude už výlučným právom obvineného a jeho obhajcu, aby potom, čo im budú na vhodných elektronických nosičoch uvedené záznamy poskytnuté, orgánom činným v trestnom konaní predložili doslovné prepisy tých záznamov, ktoré ako dôkaz požadujú vykonať spolu s konkrétnymi dôvodmi takéhoto procesného postupu.

V posudzovanej veci toto právo obžalovaní Ing. W. N., PhD. a prof. Ing. O. N., CSc. v rámci prípravného konania a ani v štádiu konania na súde prvého stupňa nevyužili. Rovnako svojho práva nevyužili ani počas odvolacieho konania (...)

46.

ROZHODNUTIE

„Doručením písomnosti“ v zmysle § 44 ods. 8 Trestného poriadku sa rozumie aj upovedomenie obhajcu o úkone iným spôsobom (napríklad „vhodným spôsobom“ v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku), nakoľko taký výklad zodpovedá účelu spoločnej obhajoby síce viacerými zvolenými obhajcami, ale toho istého obvineného v tej istej veci (§ 39 ods. 4 Trestného poriadku).

Ustanovenie § 44 ods. 8 Trestného poriadku má ako osobitné ustanovenie (*lex specialis*) prednosť pred všeobecným ustanovením § 44 ods. 7 veta prvá Trestného poriadku (*lex generalis*) o rovnakých právach a povinnostiach každého zo zvolených obhajcov obvineného v tej istej veci a vecne zodpovedá aj obsahu druhej vety naposledy označeného ustanovenia (pri procesných úkonoch postačuje účasť len jedného zo zvolených obhajcov).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2018, sp. zn. 2 Tost 14/2018)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 30. apríla 2018, sp. zn. 2 Tost 14/2018, o sťažnostiach obvinených JUDr. S. O. a JUDr. N. T. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu zo 16. apríla 2018, sp. zn. 2Tp/7/2017, rozhodol tak, že:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a), ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil vo výrokoch týkajúcich sa obvineného JUDr. N. T.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. väzbu obvineného JUDr. N. T., nar. X. K. XXXX, bytom D. XXX/X, D., nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka Okresného súdu Bratislava III a obvineného prepustil na slobodu.

Podľa § 80 ods. 2 Tr. por. obvinenému JUDr. N. T. uložil povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Podľa § 82 ods. 1 písm. a), písm. f) Tr. por. obvinenému JUDr. N. T. uložil:
- zákaz vycestovania do zahraničia a povinnosť odovzdať do 24 hodín od prepustenia na slobodu na ktoromkoľvek oddelení odboru poriadkovej polície všetky cestovné pasy, ktoré mu boli vydané, a v lehote 24 hodín od vykonania tohto úkonu predložiť probačnému a mediačnému úradníkovi potvrdenie o ich odovzdaní;
- povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, najmenej raz týždenne.

II. Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť obvineného JUDr. S. O. zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Špecializovaný trestný súd uznesením zo 16. apríla 2018, sp. zn. 2Tp/7/2017, podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. s poukazom na § 73 ods. 6 Tr. por. vzal obvinených JUDr. S. O. a JUDr. N. T. do väzby s tým, že táto začala u nich plynúť 16. apríla 2018 o 10.00 hod. Súčasne podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Tr. por. rozhodol, že väzbu menovaných dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahrádza.

Ihneď po vyhlásení tohto uznesenia podali proti nemu obvinení JUDr. S. O. a JUDr. N. T. sťažnosti, ktorých rozsah vymedzili tak, že tieto smerujú voči všetkým výrokom, ktoré sa ich týkajú.

Porušenie svojho práva na obhajobu vidí obvinený aj v tom, že jeho obhajca Mgr. Matej Krajčí, PhD. nebol upovedomený o jeho zatknutí, nebol mu doručený návrh na vzatie do väzby, nebol upovedomený ani o termíne výsluchu a nebolo mu oznámené ani uznesenie o vzatí sťažovateľa do väzby. Polemizuje pritom s názorom sudcu pre prípravné konanie, že v rámci dodržania zásady hospodárnosti a rýchlosti konania sa sudcovia Špecializovaného trestného súdu dôsledne riadia ustanovením § 44 ods. 8 Tr. por. a s v poradí ďalším obhajcom komunikujú len v prípade, ak kontakt s prvým (prípadne obhajcom účastným pri úkone) je neúspešný,

pričom o jednotlivých úkonoch bol upovedomovaný obhajca JUDr. Gabriel Almáši, ktorému bolo e-mailom a poštou doručené napadnuté uznesenie. Takáto argumentácia však podľa obvineného absolútne neobstojí, pretože podľa § 44 ods. 2 Tr. por. patrí obvinenému a jeho obhajcovi právo účasti na všetkých úkonoch trestného konania a s tým súvisiace právo na upovedomenie o všetkých úkonoch, pričom toto právo patrí všetkým jeho obhajcom. Podľa tohto sťažovateľa ustanovenia § 44 Tr. por. striktné rozlišujú medzi doručovaním písomnosti a upovedomovaním o úkonoch trestného konania, pričom prvostupňový súd si podľa neho tieto pojmy zjavne zamieňa, resp. ich vo svojom vyjadrení nesystémovo synonymizuje. Zároveň zdôraznil, že on i spoluobvinený a obhajca sa až v súdnej sieni dozvedeli, že nie sú prítomní ostatní obhajcovia, pričom rokovací poriadok súdu už neumožňuje oznamovať úkony obvineným ani obhajcom, navyše, uvedené je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu. Sudca pre prípravné konanie im alebo obhajcovi neumožnil upovedomiť ostatných obhajcov a ani ich nepoučil o právach k tomu sa vzťahujúcich.

Najvyšší súd ako nadriadený súd preskúmal na podklade vyššie uvedených sťažností, ktoré boli podané oprávnenými osobami včas, podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovatelia podali sťažnosti, ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom a dospel k nasledujúcim zisteniam.

Z predloženého spisového materiálu ďalej vyplýva, že JUDr. S. O. a JUDr. N. T. sa v sprievode obhajcov JUDr. Gabriela Almášiho a JUDr. Kataríny Almášiovej dostavili 16. apríla 2018 o 09.30 hod. na pracovisko Špecializovaného trestného súdu v Banskej Bystrici. Následne o 10.00 hod. boli obaja sťažovatelia na základe príkazov na zatknutie, ktoré na nich v tejto veci vydal 20. februára 2017 Špecializovaný trestný súd, zatknutí a dodaní tomuto súdu, ktorého sudca pre prípravné konanie ich ešte v ten istý deň v čase od 14.00 hod. do 18.40 hod. vypočul v prítomnosti uvedených obhajcov a v rámci tohto výsluchu im oznámil sťažnosťami napadnuté uznesenie o vzatí do väzby. Je teda zrejmé, že obvinení boli dodaní súdu do 24 hodín od ich zatknutia a sudca pre prípravné konanie rozhodol o ich vzatí do väzby do 48 hodín, resp. u obvineného JUDr. S. O. do 72 hodín od ich prevzatia.

Pokiaľ obvinený JUDr. N. T. namieta, že prvostupňový súd neupovedomil o jeho zatknutí a následnom výsluchu jeho obhajcu Mgr. Mateja Krajčiho, PhD. a tomuto ani nedoručil rovnopis uznesenia o jeho vzatí do väzby, považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že obvinený si môže v trestnom konaní súčasne zvoliť niekoľko obhajcov, prípadne si môže zvoliť ďalšieho obhajcu popri obhajcovi, ktorého si skôr zvolil sám alebo mu ho skôr zvolila iná oprávnená osoba. V takýchto prípadoch je však nevyhnutné, aby činnosť obhajcov bola koordinovaná a aby jednotliví zvolení obhajcovia vystupovali v konaní vo vzájomnej nadväznosti a zhodne. Len takýto spoločný výkon obhajoby totiž vedie k naplneniu povinnosti každého z nich poskytovať obvinenému potrebnú právnu pomoc a na obhajovanie jeho záujmov účelne využívať prostriedky a spôsoby obhajoby uvedené v zákone (§ 44 ods. 1, ods. 7 Tr. por.). V súlade s touto požiadavkou potom Trestný poriadok v ustanovení § 44 ods. 8 ukladá prioritne obhajcom povinnosť (prípadne po dohode s obvineným) určiť, komu z nich majú byť doručované písomnosti, čo v okolnostiach posudzovanej veci nepochybne zahŕňa aj upovedomenie obhajcu o výsluchu zatknutého obvineného iným vhodným spôsobom, a pokiaľ to neurobia, stanovuje, že sa písomnosti doručujú iba tomu z nich, ktorý bol zvolený za obhajcu ako prvý, a ak bolo naraz zvolených viac obhajcov, postupuje sa tak voči tomu z nich, ktorého určí obvinený (§ 44 ods. 8 Tr. por.). Doručenie písomností takto určenému obhajcovi, prípadne jeho upovedomenie o úkone, znamená, že písomnosť bola doručená, resp. o úkone boli upovedomení všetci zvolení obhajcovia a je výlučne vecou spoločného výkonu obhajoby, aby sa vyrozumeli o nariadených úkonoch trestného konania a skoordinovali svoj postup.

Z tohto pohľadu bolo úlohou najvyššieho súdu zhodnotiť, či súd prvého stupňa konal v prípade JUDr. N. T. s obhajcom určeným podľa § 44 ods. 8 Tr. por. a pokiaľ nie, do akej miery sa to dotklo jeho práva na obhajobu. K tomu sa žiada v prvom rade uviesť, že Mgr. Mateja Krajčiho, PhD. zvolil tomuto sťažovateľovi za obhajcu v tejto veci ešte 29. januára 2017 jeho brat C. T., pričom v predloženom spise nie je dôkaz o zvolení iného obhajcu. Zároveň ale nemožno prehliadať, že obvinený JUDr. N. T. sa dobrovoľne dostavil na Špecializovaný trestný súd v sprievode obhajcov JUDr. Gabriela Almášiho a JUDr. Kataríny Almášiovej, pričom už pred samotným výsluchom mu bolo umožnené, aby sa s nimi poradil. Po výsluchoch oboch sťažovateľov predniesli títo obhajcovia konečný návrh i v jeho mene, sám obvinený JUDr. N. T. sa v rámci svojho konečného

návrhu pridržel toho, „čo uviedli jeho obhajcovia“, a po porade s nimi podal priamo do zápisnice sťažnosť, ktorú napokon aj v jeho mene odôvodnil obhajca JUDr. Gabriel Almáši. Pritom ani sťažovatelia, ani prítomní obhajcovia sa účasti ďalších obhajcov nedomáhali. Z uvedeného je zrejmé, že obvineného JUDr. N. T. pri rozhodovaní o jeho vzatí do väzby obhajovali obhajcovia, ktorých si vybral, pričom platí, že obhajoba prostredníctvom obhajcu, ktorého si priamo zvolil obvinený, má vždy prednosť pred obhajobou obhajcom, ktorého mu zvolila iná oprávnená osoba (§ 39 ods. 5 Tr. por.). Neuniklo pritom pozornosti najvyššieho súdu, že v predložennom spisovom materiáli sa nenachádza písomné plnomocenstvo, ktorým obvinený JUDr. N. T. splnomocnil svojou obhajobou JUDr. Gabriela Almášiho a JUDr. Katarínu Almášiovú. Podľa sťažnostného súdu však ide iba o formálny nedostatok a z pohľadu zachovania jeho práva na obhajobu je podstatným už vyššie konštatované zistenie, že v preskúvanom konaní mu bola reálne (nie len formálne) poskytnutá potrebná právna pomoc obhajcami, ktorých si sám vybral. Napokon pre úplnosť možno dodať, že i keď Mgr. Matej Krajčí, PhD. nebol o výsluchu jeho klienta upovedomený (čo vzhľadom na už uvedené mohli a v rámci spoločného výkonu obhajoby mali urobiť upovedomení obhajcovia) a nebol mu ani doručený rovnopis napadnutého uznesenia, s jeho obsahom sa v rámci spoločného výkonu obhajoby oboznámil ešte pred rozhodnutím najvyššieho súdu a mal teda aj on možnosť obvineným podanú sťažnosť odôvodniť, čo aj náležite využil. Ani v tomto smere tak nemožno prisvedčiť sťažnostným námietkam obvineného JUDr. N. T.

47.

ROZHODNUTIE

Rozsah činu v zmysle § 294 ods. 4 písm. c), ods. 5 písm. b), resp. § 295 ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. b), ods. 5 písm. a) Trestného zákona sa, v súlade s legálnou definíciou, určuje podľa §§ 125 ods. 1, 126 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona.

Rozsah činu je v prípade uvedenom v predchádzajúcom odseku určený cenou veci uvedenej v § 294 ods. 1 až 3 alebo § 295 ods. 1 alebo 2 [v prípade ustanovenia § 295 ods. 2 písm. b) ide o chemickú alebo biologickú zbraň, nie o stavbu alebo prevádzku], s ktorou páchatel' nakladá spôsobom uvedeným vo vyššie označených ustanoveniach. Ide o obvyklú predajnú cenu v mieste (lokalite) a čase činu, a to primárne (vzhľadom na charakter trestnej činnosti) na nelegálnom trhu; ak taký trh alebo cenu nemožno zistiť, rozsah činu sa posúdi podľa obvyklej ceny pri legálnom predaji dotknutej veci.

Obvyklú predajnú cenu na nelegálnom trhu nemožno zisťovať cestou znaleckého posudku alebo odborného vyjadrenia alebo potvrdenia subjektov, ktoré sa zaoberajú legálnym predajom strelných a ďalších zbraní a streliva, ale v rozsahu odbornej a znaleckej činnosti len odborným vyjadrením štátnych orgánov, do ktorých pôsobnosti (obsahovo) patrí boj proti nelegálnym aktivitám vo vzťahu k výrobe, resp. predaju zbraní a ďalším nadväzujúcim aktivitám (Policajný zbor Slovenskej republiky, Slovenská informačná služba, Vojenské spravodajstvo). Z takého dôkazného zisťovania však nie sú vylúčené ani iné vo veci vykonateľné dôkazy, najmä tie, ktoré dokumentujú nelegálnu cenu dojednávajú alebo zaplatenú vo veci, ktorá je predmetom konania.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. novembra 2017, sp. zn. 5 Tdo 83/2016)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 9. novembra 2017, sp. zn. 5 Tdo 83/2016, v trestnej veci proti obvinenému O. A. a spol., pre pokračovací zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a iné, o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) a obvineného O. A. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. decembra 2015, sp. zn. 4To/63/2015, rozhodol tak, že:

I. Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 9. decembra 2015, sp. zn. 4To/63/2015, a rozsudkom Okresného súdu Košice II z 21. júla 2015, sp. zn. 3T/32/2014, ako aj konaním, ktoré im predchádzalo, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g), ods. 3 Tr. por. bol porušený zákon v ustanoveniach § 295 ods. 3 písm. c) Tr. zák. v spojení s § 125 ods. 1 Tr. zák. a § 126 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvinených O. A., K. G. a U. I. a v ustanoveniach § 117 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 2 ods. 12 Tr. por. v neprospech obvineného O. A.

II. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach, ako aj rozsudok Okresného súdu Košice II z 21. júla 2015, sp. zn. 3T/32/2014, v celom rozsahu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Košice II prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

IV. Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. obvineného O. A., narodeného X. E. XXXX, nevzal do väzby.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) z 21. júla 2015, sp. zn. 3T/32/2014, bol obvinený O. A. v bode 1/ uznaný vinným zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a v bodoch 3/ - 5/ z pokračovacieho zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami spolupáchatel'stvom podľa § 20 Tr. zák. k § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 295 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) Tr. zák., z toho v bode 5/ v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. Obvinený K. G. bol uznaný vinným v bodoch 2/ - 5/ z pokračovacieho zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, v bodoch 3/ - 5/ spolupáchatel'stvom podľa § 20 Tr. zák. k § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 295 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) Tr. zák., z toho v bode 5/ v štádiu prípravy podľa

§ 13 ods. 1 Tr. zák. a obvinený U. I. v bodoch 3/ - 5/ z pokračovacieho zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák. k § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a § 295 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) Tr. zák., z toho v bode 5/ v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. na nasledovnom skutkovom základe:

obvinený O. A.

1/ od presne nezistenej doby do 22. októbra 2012 si od nezisteného subjektu zadovážil a v rodinnom dome a v priestoroch k nemu patriacich v D. na ul. D. č. XX prechovával nedovolené a zakázané strelivo rôzneho druhu a kalibru v množstve 229 kusov a 32 kusov rôznych nedovolených súčastí a komponentov zbraní,

obvinený K. G.

2/ od presne nezistenej doby najneskôr od konca roka roku 2012 v mieste svojho bydliska v Z. prechovával dve nedovolené upravené malokalibrové pušky model ZKM 451 s tlmičmi hluku výstrelu a výšľahu plameňa,

obvinení K. G., O. A. a U. I.

3/ začiatkom roku 2013 obvinený K. G. ponúkol pušky uvedené v bode 2/ na odkúpenie obvinenému U. I. a keď on odmietol, požiadal ho, či nenájde záujemcu o ich odkúpenie, čo obvinený U. I. zariadil a dňa 9. apríla 2013 v Košiciach - Šaci na parkovisku pri výjazde smerom na Rožňavu tieto pušky - jednu s optickým zameriavačom HAWKE so zásobníkom a druhú s optickým zameriavačom TACTICAL 4x40 so zásobníkom, 80 ks nábojov cal. 22 LR a 18 ks nábojov cal. 22 WMR odpredal agentovi policajného zboru A. G. a na dodatočnú žiadosť obvineného K. G. mu odpredal aj samopal vz. 58 so sklopnou pažbou so zbrúseným výrobným číslom, 2 ks zásobníkov, tlmič a 40 ks nábojov cal. 7,62 x 39 za sumu 3 500 eur, ktorú od agenta A. G. prevzal obvinený U. I., pričom tieto zbrane a strelivo spoločne zabezpečili obvinený U. I., obvinený K. G. a A. D. od obvineného O. A., ktorý na zbraň vyrobil tlmič,

4/ na základe ich dohody v dňoch 23. apríla 2013 až 9. mája 2013 obvinený U. I. v OC Optima na ul. Moldavskej č. 32 v Košiciach pri osobnom stretnutí a aj prostredníctvom telefonických kontaktov ponúkal A. G., policajnému agentovi, na odkúpenie ďalšie zbrane, ktoré obvinený K. G. a obvinený U. I. zabezpečili od obvineného O. A., a to 2 ks samopalov vz. 58 so sklopnou pažbou so zbrúsenými výrobnými číslami a 1 ks samopal vz. 61 so zbrúseným výrobným číslom a 12 ks nábojov a dňa 4. júna 2013 mu ich obvinený U. I. odpredal za sumu 4 600 eur v Košiciach - Šaci na parkovisku pri autobazáre pri výjazde smerom na Rožňavu,

5/ na základe ich dohody v dňoch 23. apríla 2013 až 20. júna 2013 obvinený U. I. v OC Optima na ul. Moldavskej č. 23 v Košiciach pri osobnom stretnutí a aj prostredníctvom telefonických kontaktov ponúkal A. G., policajnému agentovi, na odkúpenie väčšie množstvo zbraní a ubezpečoval ho, že vie zabezpečiť akékoľvek množstvo zbraní podľa druhu a množstva, na základe čoho obvinení K. G., O. A. a U. I. začali pripravovať na odpredaj 12 ks samopalov vz. 58, 3 ks samopalov vz. 61, 1 ks ostreľovacej pušky zn. Dragunov, 10 ks bližšie nešpecifikovaných granátov a 5 kg výbušniny Danubit, za čo požadovali sumu 31 400 eur a keď A. G., policajný agent, odmietol poskytnúť zálohu 3 000 eur, ktorú žiadal obvinený O. A., poskytol mu ju spoluobvinený K. G., pričom k odpredaju v Košiciach - Šaci na parkovisku pri autobazáre pri výjazde smerom na Rožňavu nedošlo, pretože obvinený O. A. z obavy, že je sledovaný políciou, zbrane nezabezpečil a zálohu spoluobvinenému K. G. nevrátil, pričom obvinený U. I. po dohode so K. G. následne opakovane ubezpečoval A. G., policajného agenta, že dohodnutý obchod so zbraňami stále platí, aby nedošlo k jeho zrušeniu.

Za to okresný súd obvineného O. A. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák. za použitia § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák. odsúdil na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (ôsmich) rokov. Obvineného K. G. súd podľa § 295 ods. 3 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák. odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 7 (siedmich) rokov. Obvineného U. I. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j), písm. l), písm. n) Tr. zák. za použitia § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov. Všetkých obvinených súd podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Podľa § 83 ods. 1 písm. e) Tr. zák. súd obvineným uložil ochranné opatrenie - zhabanie vecí (podrobne špecifikovaných v rozsudku), ktorých vlastníkom sa podľa § 83 ods. 2 Tr. zák. stal štát.

Proti tomuto rozsudku podali obvinení, ako aj prokurátorka Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, pracovisko Krajská prokuratúra Prešov (ďalej len „generálna prokuratúra“) odvolania, o ktorých Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom z 9. decembra 2015, sp. zn. 4To/63/2015, tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výrokoch o trestoch a

spôsoboch ich výkonu, ako aj uloženom ochrannom opatrení. Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. krajský súd uložil obvinenému O. A. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák. za použitia § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (siedmich) rokov. Obvinenému K. G. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. l), písm. j) Tr. zák. za použitia § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyroch) rokov a 7 (siedmich) mesiacov. Obvinenému U. I. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j), písm. l), písm. n) Tr. zák. za použitia § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov. Obvinených O. A. a K. G. súd podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia, pričom obvinenému U. I. postupom podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. výkon trestu podmienčne odložil s probačným dohľadom na skúšobnú dobu v trvaní 5 (piatich) rokov. Podľa § 51 ods. 4 písm. g) Tr. zák. obvinenému U. I. uložil, aby sa v skúšobnej dobe podrobil programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Podľa § 83 ods. 1 písm. e) Tr. zák. súd obvineným uložil ochranné opatrenie - zhabanie vecí (podrobne špecifikovaných v rozsudku), ktorých vlastníkom sa podľa § 83 ods. 2 Tr. zák. stal štát. Súd zároveň podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátorky generálnej prokuratúry zamietol.

Dňa 20. júla 2016 bolo okresnému súdu doručené dovolanie ministerky spravodlivosti z 15. júla 2016, podané na podklade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por., t. j. napadnutý rozsudok vychádza zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený.

Ministerka spravodlivosti uviedla, že konajúce súdy pri určovaní rozsahu trestnej činnosti podľa § 294 Tr. zák. a § 295 Tr. zák. v spojení s § 125 ods. 1 Tr. zák. nesprávne vychádzali z množstva zbraní, aké by bolo možné zabezpečiť pri legálnom obchode za legálne obchodovateľné ceny. Správne bolo treba vychádzať z ceny, ktorá bola resp. mala byť trestným konaním páchatel'ov získaná.

Ďalej namietala, že pri oceňovaní zaistených zbraní súdy vychádzali z odborných vyjadrení a písomných potvrdení viacerých právnických osôb, medzi inými aj od spoločnosti Zbrane a strelivo - Novakovský. V tomto vyjadrení však JUDr. Vladimír Novakovský neuviedol ceny zbraní, ktoré boli pri páchaní trestného činu zaistené - funkčných automatických resp. poloautomatických zbraní kategórie A [vid' § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov - ďalej len „zákon č. 190/2003 Z. z.“], ale ceny expanzných a úradne znehodnotených zbraní kategórie D [§ 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 190/2003 Z. z.]. Z odborného vyjadrenia tiež nie je možné zistiť cenu 10 ks ručných granátov, ktoré boli taktiež predmetom dohody medzi obvinenými a policajným agentom.

Súdy hodnotu zbraní, tzn. rozsah trestnej činnosti ustálili vo výške 11 640 eur (väčší rozsah), hoci obvinení za zbrane pod bodmi 3/ a 4/ reálne utŕžili 8 100 eur a v bode 5/ si nechali sľúbiť ďalších 31 400 eur (značný rozsah). V dôsledku uvedeného pochybenia súdy konanie obvinených pod bodmi 3/ - 5/ právne kvalifikovali podľa § 295 ods. 3 písm. c) Tr. zák., hoci ho mali kvalifikovať podľa § 295 ods. 4 písm. b) Tr. zák.

Na základe uvedených skutočností ministerka spravodlivosti navrhla, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12 Tr. por., § 126 Tr. por. a 295 ods. 3 Tr. por. (pozn. súdu: správne Tr. zák.) v prospech obvinených O. A., K. G. a U. I., aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. toto rozhodnutie, ako aj ďalšie rozhodnutia na toto obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad, zrušil a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. krajskému súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znova prerokovať a rozhodnúť. Zároveň navrhla, aby súd podľa § 380 ods. 2 Tr. por. rozhodol o vzatí obvinených do väzby.

Dňa 12. septembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) z 23. augusta 2016, ktorý uviedol, že s podaným dovolaním sa stotožňuje, keďže sám vo veci podal ministerke spravodlivosti podnet.

K posudzovaniu rozsahu trestnej činnosti podľa § 294 a § 295 Tr. zák.

S prihliadnutím na to, že vyslovené porušenie zákona sa dotýkalo výhradne bodu 5/ napadnutých rozhodnutí (a aj v tomto rozsahu možno predpokladať, že súdy spresnia rozhodné skutkové okolnosti, čo povedie k pozmeneným právnym záverom), pristúpil najvyšší súd k riešeniu otázky vyčísľovania rozsahu trestnej činnosti podľa § 294 a § 295 Tr. zák.

Kým ministerka spravodlivosti bola toho názoru, že je treba vychádzať z dojednaných cien, podľa mienky obvinených konajúce súdy postupovali správne, keď im za podklad poslúžili legálne ceny zbraní. Zároveň, časť odbornej literatúry, ale aj staršej rozhodovacej praxe uprednostňuje charakter, množstvo, účinnosť a špecifickú možnosť použitia nelegálne držaných zbraní.

K charakteru, množstvu, účinnosti a špecifickej možnosti použitia zbraní.

Posledný zo spomínaných výkladov, podľa ktorého by sa rozsah trestnej činnosti podľa § 294 a § 295 Tr. zák. odvíjal od charakteru, množstva, účinnosti a špecifickej možnosti použitia streliva, zbraní, výbušnín, ich súčastí a komponentov, **považuje najvyšší súd za prekonaný.**

Ide o výklad, ktorý má svoj pôvod v zákone č. 140/1961 Zb. s účinnosťou do 30. júna 1990, ktorý neobsahuje legálnu definíciu škody, prospechu a rozsahu trestného činu, resp. spôsobu ich vyčísl'ovania. Aj skutková podstata trestného činu nedovoleného ozbrojovania bola v § 185 ods. 1 písm. b) Tr. zák. popísaná len veľmi vágne, keď zákonodarca na jednej strane zakazoval neoprávnené (zjednodušene) nakladať so „zbraňami, strelivom a výbušninami“, avšak na strane druhej už nijako bližšie nešpecifikoval ich množstvo, príp. účinnosť.

Rezumujúc uvedené, keďže citovaný výklad súdov bol pôvodne založený na snahe definovať nejasne vymedzené zákonné znaky trestného činu podľa § 185 ods. 1 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. a neskôr na odlišnej všeobecne záväznej právnej úprave určovania rozsahu trestnej činnosti podľa § 89 ods. 14 zákona č. 140/1961 Zb., nemožno ho - v situácii úplne odlišnej zákonnej úpravy podľa § 125 ods. 1 Tr. zák., ďalej uplatňovať. Ak momentálne platný a účinný Trestný zákon neupravuje rozsah trestnej činnosti vo vzťahu ku konkrétnemu trestnému činu osobitne (viď § 171 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 135 ods. 2 Tr. zák. alebo trestné činy proti životnému prostrediu podľa druhého dielu VI. hlavy Trestného zákona v spojení s § 124 ods. 3 Tr. zák.), potom vždy treba vychádzať z úpravy všeobecnej, to znamená z § 125 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 126 ods. 1 Tr. zák., ktoré ho určujú v závislosti od peniazmi vyjadrenej hodnoty veci.

K dojednanej cene za zbrane.

Pokiaľ ide o právny názor ministerky spravodlivosti a generálneho prokurátora, podľa ktorého je treba vychádzať z ceny, ktorú si obvinení a policajný agent medzi sebou dojednali, **ani s týmto sa najvyšší súd nestotožnil.**

Odhladnuc od toho, že takýto výklad nie je všeobecne aplikovateľný (nemožno ho vztiahnuť na prípady, kedy páchatel' s nelegálne držanou zbraňou neobchodoval a ani obchodovať nechcel), najvyšší súd upozorňuje, že § 294 ods. 4 písm. c), ods. 5 písm. b) Tr. zák., resp. § 295 ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. b), ods. 5 písm. a) Tr. zák. odkazuje na rozsah trestného činu a nie na výšku neoprávneného prospechu. Ak by zákonodarca chcel prísnejšie trestať páchatel'ov, ktorí obchodovaním so zbraňami získali neoprávnený prospech, potom by takúto okolnosť v kvalifikovanej skutkovej podstate náležite vyjadril [porovnaj napr. legalizácia príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. b), ods. 4 písm. a) Tr. zák.].

To je primárny dôvod, prečo pri určovaní rozsahu posudzovanej trestnej činnosti **nie je možné automaticky vychádzať zo sumy finančných prostriedkov, ktoré páchatelia trestnou činnosťou získali resp. získať mali.** Okrem toho, i keď názov skutkovej podstaty tohto trestného činu znie „Nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami“, z jeho objektu (ochrana bezpečnosti ľudí pred možným ohrozením života a zdravia vyplývajúceho z nekontrolovaného držania zbraní a streliva) a objektívnej stránky (za trestné sa považuje už výroba, dovoz, vývoz, prevoz, preprava, zadováženie, držanie alebo obstaranie a nie osobitne aj kúpa alebo predaj) je zjavné, že zákonodarca nemal v úmysle diferencovať medzi páchatel'mi, ktorí so zbraňami obchodujú a tými, ktorí tak nečinia. Zákonodarca z hľadiska manipulácie s nelegálne držanými zbraňami a s tým spojenou penalizácie nečiní žiadne rozdiely.

Rozsah trestnej činnosti je objektívnou kategóriou (v posudzovanom prípade závislou od hodnoty zbraní) a nezávisí od subjektívnych okolností (napr. od toho, koľko si páchatelia svojou trestnou činnosťou zarobili). V opačnom prípade by - ako na to okresný súd na strane 17 odsek 5 rozsudku správne poukázal, páchatel', ktorý si nedovolené obstaral strelnú zbraň za 2 659 eur bol postihnutý miernejšie (podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. s trestnou sadzbou 3 - 8 rokov) ako ten, ktorý identickú zbraň zakúpil o 1 euro drahšie [podľa § 294

ods. 4 písm. c) Tr. zák. s trestnou sadzbou 4 - 10 rokov]. Alebo naopak, ak by páchatel' kúpil strelnú zbraň výrazne lacnejšie, lebo ňou bol spáchaný iný trestný čin, bolo by jeho konanie posúdené miernejšie v porovnaní so situáciou, keby zakúpil zbraň, s ktorou trestný čin spáchaný nebol. K naznačeným disproporciám by dochádzalo napriek skutočnosti, že z hľadiska objektu trestného činu - ochrany bezpečnosti ľudí - by išlo o rovnako závažné skutky.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd upozorňuje aj na to, že prijatím argumentácie ministerky spravodlivosti by **naplnenie kvalifikačného znaku mohlo byť do veľkej miery determinované konaním policajného agenta. Bolo by totiž v jeho záujme** (či už v postavení kupujúceho alebo predávajúceho), **aby súhlasil s čo možno najvyššou sumou za scudzovaný tovar.** Vychádzajúc zo zásady, že neprípustný je taký zásah polície do skutkového deja, ktorý vo svojej komplexnosti tvorí trestný čin, resp. taký podiel polície na konaní páchatel'a, ktorého dôsledkom je trestná kvalifikácia tohto konania (viď rozsudok najvyššieho súdu z 21. júna 2001, sp. zn. Tzo V 5/2001, zverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 57/2002), je potrebné výklad ministerky spravodlivosti odmietnuť.

K legálnym cenám zbraní a cenám zbraní na čiernom trhu.

Na druhej strane najvyšší súd sa nemohol stotožniť ani s názorom, ktorý v napadnutých rozsudkoch prezentovali súde nižšieho stupňa, resp. obvinení vo svojich vyjadreniach k dovolaniu ministerky spravodlivosti, a síce, že rozsah trestnej činnosti je potrebné vymedziť s prihliadnutím na ceny, za aké možno zbrane na trhu legálne zakúpiť.

Ako sme uviedli vyššie, objektom tohto trestného činu je ochrana bezpečnosti ľudí pred možným ohrozením života a zdravia vyplývajúceho z nekontrolovaného držania zbraní a streliva. Ide teda o taký pohyb zbraní medzi obyvateľstvom, ktorý sa vymyká „štátnej kontrole“ a pri ktorom sú zbrane dostupné na čiernom trhu. Z tohto dôvodu **už z povahy posudzovanej trestnej činnosti nemožno pri určovaní jeho rozsahu vychádzať z legálnych cien zbraní, keďže o „legálne obchodovateľný tovar“ už po spáchaní tohto trestného činu nejde.** Laicky povedané, páchatel' sa nemôže domáhať započítania legálnej ceny zbraní, ak s nimi nakladá ilegálne. Ide o obdobnú situáciu ako v prípade drogovej trestnej činnosti (§ 172 ods. 2 až 4 Tr. zák.), pri ktorej súde taktiež vychádzajú z cien na čiernom trhu.

Okrem toho podľa mienky najvyššieho súdu určovanie rozsahu trestnej činnosti prostredníctvom **hodnoty zbraní na čiernom trhu lepšie vystihuje závažnosť takéhoto konania.** Napríklad predajná (legálna) cena 1 kg trhaviny zn. Ecodanubit predstavuje približne 1,45 eur (č. l. 1591), naproti tomu tá istá výbušnina sa na čiernom trhu pohybuje na úrovni niekoľkých stoviek eur / kg (č. l. 1585a). V prípade, že by sa za smerodajné považovali legálne ceny, na to, aby páchatel' (vo vzťahu k tejto trhavine) naplnil okolnosť podmieňujúcu použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 295 ods. 3 písm. c) Tr. zák. „ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 vo väčšom rozsahu“, musel by ju mať k dispozícii v množstve takmer dvoch ton. S prihliadnutím na ničivý účinok výbušnín tohto druhu (už niekoľko stoviek gramov je schopných zničiť osobné motorové vozidlo) je takýto záver neprípustný a napríklad vo vzťahu k tejto trhavine smeruje k obsolétosti kvalifikovaných skutkových podstát.

Samozrejme najvyšší súd si je vedomý istých ťažkostí týkajúcich sa ustáľovania cien zbraní na čiernom trhu, čo je dané hlavne tým, že k predmetným cenám sa znalci spravidla nevedia vyjadriť, a tak nemožno postupovať podľa § 126 ods. 3 Tr. zák. v spojení s § 142 a nasl. Tr. por. (k tomuto kvôli úplnosti viď inštrukciu MS SR č. 7/2009 o organizácii a riadení znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti v znení neskorších zmien). V tejto súvislosti si ale najvyšší súd dovoľuje **orgány činné v trestnom konaní a súde upozorniť na subjekty, ktoré aktivity tohto druhu (ilegálny predaj zbraní) zo zákona monitorujú.** V súlade s § 39 a § 39a zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov je úlohou Policajného zboru utajeným spôsobom získavať, sústreďovať a vyhodnocovať informácie o trestných činoch a ich páchatel'och. Obdobne, podľa § 2 ods. 1 písm. g) zákona č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve v znení neskorších predpisov má Vojenské spravodajstvo (zjednodušene) získavať, sústreďovať a vyhodnocovať informácie týkajúce sa nelegálneho obchodovania s výrobkami obranného priemyslu podľa zákona č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (k tomuto viď správu o činnosti Vojenského spravodajstva za rok 2016; hlavne časť „Plnenie zákonom stanovených úloh“). Podobné úlohy plní aj Slovenská informačná služba v zmysle § 2 ods. 1 písm. b), písm. d) zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov (aj tu viď správu o činnosti Slovenskej informačnej služby za rok 2016; hlavne časť „Obchod s výrobkami obranného priemyslu, proliferácia a bezpečnosť jadrových zariadení a jadrových materiálov“).

V prípade, že by ani za pomoci týchto orgánov nebolo možné získať relevantné informácie o rámcových cenách zbraní na čiernom trhu, potom **možno vychádzať aj z informácií súkromných fyzických a právnických osôb zaoberajúcich sa predajom, výrobou alebo vývozom zbraní** [k tomuto vid' § 64 ods. 1 písm. d) v spojení s § 29 a nasl. zákona č. 190/2003 Z. z.] a podporne možno prihliadnuť aj **na cenu, ktorá bola dojednaná medzi páchatel'mi v posudzovanom prípade** (samozrejme za predpokladu, že táto nevzbudzuje nijaké pochybnosti o jej výške). **Pokiaľ by naznačený postup k hodnovernému zisteniu cien na čiernom trhu nevedol, potom vo svetle zásady *in dubio pro reo* sa za smerodajné budú považovať legálne ceny.** Neprípustný je však taký výklad, ktorý si od počiatku za rozhodné kritérium pre určenie rozsahu tohto druhu trestnej činnosti stanoví cenu dojednanú medzi páchatel'mi, resp. maloobchodnú cenu v predajniach.

K ostatným dovolacím námietkam ministerky spravodlivosti a obvineného O. A.

Pokiaľ ide o ostatné námietky ministerky spravodlivosti (smerujúce k neúplnému odbornému vyjadreniu; č. l. 1585a), najvyšší súd sa s nimi v celom rozsahu stotožnil.

V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že **ak sa posledná veta § 126 ods. 1 Tr. zák. dovoľáva účelne vynaložených nákladov na obstaranie „rovnej alebo obdobnej veci“, potom v prípade tohto druhu trestnej činnosti ide o také strelivo, zbraň, výbušninu, ich súčasť alebo komponent, ktorý má z pohľadu jeho funkčnosti, využiteľnosti, resp. ničivého účinku identické alebo aspoň obdobné vlastnosti ako to, ktorého cenu nebolo možné určiť.** Rozhodným kritériom pre určovanie „obdobnosti“ zbrane nie je jej vzhľad (to by potom súdy mohli vychádzať z cien hračkárskych samopalov), ale ich reálne využitie. Krajský a okresný súd preto nepostupovali správne, keď za „obdobnú vec“ k plne funkčnej útočnej puške vz. 58 / 61 kategórie A (umožňujúcej aj strelbu dávkami) považovali jej úradne znehodnotený, resp. expanzný náprotivok kategórie D (ktorého hlaveň je upravená tak, aby vôbec nebola schopná strelby).
